

Bijlage 1 bij raadsvoorstel over vaststellen bestemmingsplan 'Windmolenpark Elzenburg-De Geer

Argument vóór het vaststellen van het bestemmingsplan:

Het bestemmingsplan bevat extra (bovenwettelijke) regels om mogelijke hinder voor omwonenden zo veel mogelijk te voorkomen. Deze regels zorgen voor extra bescherming.

Toelichting:

Geluid

Voor geluid hanteren we strengere normen in het bestemmingsplan dan de wettelijke normen uit het Activiteitenbesluit. Dit is volgens de Nederlandse Vereniging voor Omwonenden van Windturbines (NLVOW) uniek in Nederland. De landelijke (jaargemiddelde) norm bedraagt 47 dB Lden. Dit is de maximaal toegestane belasting op gevels van gevoelige gebouwen, zoals woningen. Oss hanteert in plaats daarvan, een streefwaarde van 42 dB Lden. Dit is dus 5 dB lager. We spreken van een streefwaarde, omdat we op grond van onze (harde!) planregels deze waarde, ingeval van 6 windturbines, bij maximaal 7 woningen, niet helemaal halen op gevelniveau. Ook in deze gevallen zal echter een lager geluidsniveau optreden dan maximaal is toegestaan op grond van het Activiteitenbesluit.

Voor de 7 woningen met een geluidbelasting tussen 42 en 47 dB Lden (bij de bouw van 6 windturbines) is ook nog nader onderzoek uitgevoerd naar het binnenniveau. Na onderzoek in en aan deze woningen was duidelijk dat slechts in twee woningen, niet in alle verblijfsruimten, een binnenniveau van 18 dB Lnight of lager kon worden gegarandeerd. Het advies van geluidsbureau M+P was om deze zeer veilige grens van 18 dB in de nacht aan te houden, om eventuele slaapverstoring te voorkomen.

Aan de bewoners van de twee woningen is daarom een aanbod gedaan om, op kosten van initiatiefnemers, geluidreducerende maatregelen te laten treffen door de exploitanten, om een binnenniveau van maximaal 18 dB in de nacht te bereiken. Eén van de twee huishoudens heeft het aanbod geaccepteerd. De andere bewoners hebben het aanbod niet geaccepteerd.

Wij hebben met dit alles meer dan gebruikelijke inspanningen gepleegd om een goed woon- en leefklimaat op het gebied van geluid te bereiken.

Ook de recente advieswaarde van de WGO (2018) van maximaal 45 dB Lden halen we ruimschoots. Slechts één woning krijgt te maken met een geluidsbelasting van 45 dB Lden na de bouw van 6 windmolens. Alle andere woningen worden minder, of veel minder, belast.

Volgens de WGO kan een hogere geluidsbelasting dan 45 dB Lden tot negatieve gezondheidseffecten leiden bij mensen, al concludeert de WGO daarbij zelf dat het bewijs hiervoor van lage kwaliteit is. De WGO vat op pagina 84 van het rapport voor wat betreft geluid van windturbines samen: *"very little evidence is available about the adverse health effects of*

continuous exposure to wind turbine noise.” Vrij vertaald: er is heel weinig bewijs beschikbaar voor de nadelige effecten van windturbinegeluid op de gezondheid.

Conclusie voor geluid:

De Osse planregels zijn aanzienlijk strenger dan de landelijke geluidsnormen. Daarmee voldoen we ruimschoots aan de WGO-advieswaarde en blijven we hier in het overgrote deel van de gevallen ver onder.

Slagschaduw

Ook voor slagschaduw gelden strengere eisen dan de eisen in de landelijke Activiteitenregeling. In de ontwerpvergunningen hebben we, aanvullend ten opzichte van de eisen in de Activiteitenregeling, bepaald dat de 2 deelparken (met ieder 2 molens) gezaamenlijk niet meer slagschaduw mogen produceren dan de wettelijke norm (die geldt per deelpark). Deze norm hebben wij concreet vertaald naar maximaal 6 uur slagschaduw in totaal op jaarbasis op individuele woningen voor beide deelparken. Deze interpretatie is feitelijk strenger dan de wettelijke normen: Wij staan in totaal 6 uur slagschaduw gedurende het hele jaar toe. Dit in plaats van maximaal 17 dagen per jaar meer dan 20 minuten per dag per kalenderjaar slagschaduw (= 5 uur en 40 minuten) en op overige dagen minder dan 20 minuten per dag. Wij doen dit dus voor beide deelparken samen en niet voor ieder deelpark apart.

Voor de eventuele 2 extra windmolens (wijzigingsbevoegdheid) hebben we een vergelijkbare voorwaarde in de wijzigingsbevoegdheid opgenomen. Deze zorgt dat ook bij 6 windturbines op alle woningen maximaal 6 uur slagschaduw in totaal op jaarbasis, wordt veroorzaakt.

Tegenargumenten of risico's bij het vaststellen van het bestemmingsplan:

Ondanks de extra strenge eisen die de gemeente stelt, maken mensen zich zorgen over hun gezondheid en onevenredige hinder.

Toelichting:

Geluid

Een aantal mensen dat woont op locaties waar de norm van 42 dB Lden (geluidsbelasting op de gevel) net gehaald wordt, wil ook een onderzoek naar de binnenwaarden in hun woning. Zij willen weten of de geadviseerde binnenwaarde van 18 dB in de nacht, ook bij hen gehaald wordt (na de bouw van 6 windmolens). Zij geven aan dat een aantal woningen ouder en slecht geïsoleerd is.

Wij gaan hier niet in mee in de zienswijzenbeantwoording. Voor die woningen geldt immers dat al aan de streefwaarde van 42 dB Lden wordt voldaan (maximale geluidsbelasting op de gevel). Deze norm is 5 dB strenger dan de landelijke norm van 47 dB Lden. We moeten een grens stellen, want omwonenden die te maken krijgen met een gevelbelasting van 41 of 40 dB Lden willen misschien ook wel een onderzoek. Dus waar houdt het op? Bovendien voldoen de woningen die net voldoen aan de streefwaarde van 42 dB Lden vrijwel altijd aan de geadviseerde binnenwaarde van 18 dB Lden, ook als de woning slecht geïsoleerd is. Dit stelt het externe geluidsbureau dat ons adviseert.

Dit bureau zegt ook dat ze met de advisering van 18 dB in de nacht als binnenwaarde al aan de zeer veilige kant zijn gaan zitten. Het bureau kan, zonder nader onderzoek, niet met 100% zekerheid garanderen, dat in geen enkele woning de binnenwaarde meer is dan 18 dB, maar raadt extra onderzoek vanwege het voorgaande nadrukkelijk af. De gemeente hanteert al een veel strenger geluidregime dan gebruikelijk, zo geeft het bureau aan.

Slagschaduw

Een aantal omwonenden, het Bewonersplatform en de dorpsraad Megen Haren Macharen geven in hun zienswijze aan dat zij de slagschaduw liefst tot 0 uur willen terugbrengen. Zij willen in ieder geval de turbines kunnen uitschakelen als er overlast is in huis of tuin. Met deze beschikbare technische mogelijkheid worden in andere gemeenten goede resultaten geboekt, zo geven zij aan.

Allereerst geven wij aan dat het bestemmingsplan en de omgevingsvergunningen waarborgen dat er in totaal sprake is van maximaal 6 uur slagschaduw in totaal op jaarbasis op individuele woningen. Dit vinden wij aanvaardbaar, zeker ook omdat mensen niet altijd thuis zullen zijn als de slagschaduw zich voordoet.

Van de toekomstige exploitanten hebben wij begrepen dat de gevraagde voorziening, om als omwonende de windturbine zelfstandig stil te kunnen zetten, voor dit kleine windpark onevenredig kostbaar is. Zij geven bovendien aan dat uit de uitgevoerde onderzoeken voor slagschaduw blijkt dat de turbines op relatief weinig momenten hoeven te worden stilgezet, vanwege de beperkte overschrijding van de slagschaduwnorm.

Zij hebben daarom het volgende toegezegd: 'Voorafgaand aan de exploitatie van het windpark zal er een zogenoemde 'slagschaduwkalender' worden opgesteld. Hieruit blijkt hoeveel en op welke mogelijke momenten er stilstand getroffen dient te worden. Wij gaan graag met de toekomstige omgevingsraad¹ en omwonenden in overleg over de meest wenselijke momenten van de verschillende stilstandsvoorzieningen. Indien haalbaar, kan het wenselijk zijn om op bepaalde specifieke momenten in het jaar juist wel en op andere momenten wellicht geen stilstand te treffen.'

Wij vinden dit ruimschoots acceptabel. Met de norm van maximaal 6 uur slagschaduw in totaal op jaarbasis vinden wij al dat sprake is van een goed woon- en leefklimaat. Aanvullend treden exploitanten dus nog in overleg met omwonenden over de meest wenselijke tijdstippen van het stilzetten van de turbines.

¹ Na de besluitvorming van de gemeenteraad over het bestemmingsplan zal de klankbordgroep ophouden te bestaan en zal er een omgevingsraad worden opgericht. Deze omgevingsraad bestaat uit de exploitanten en de omgeving. In de omgevingsraad worden afspraken gemaakt als 'goede burens'. Bijvoorbeeld over klachtafhandeling of de inrichting van het omgevingsfonds en het beheer daarvan.

Gezondheid

Uit de zienswijzen blijkt dat mensen zich zorgen maken over effecten op de gezondheid. Dit zien we bij windparken in heel Nederland.

Naar de effecten van windturbines op de gezondheid van omwonenden, is door het Rijks Instituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) in 2013 onderzoek gedaan. In 2017 heeft de GGD Amsterdam in samenwerking met het RIVM nog een literatuurstudie uitgevoerd naar de relatie tussen blootstelling aan windturbinegeluid en gezondheid. 32 (collegiaal getoetste) wetenschappelijke onderzoeken tussen 2009 en 2017 zijn onderzocht in de literatuurstudie. Beide studies concluderen dat een windturbine geen directe effecten heeft op de gezondheid van omwonenden. Wel kunnen er indirecte effecten optreden.

Mensen die in de nabijheid bij windturbines wonen, kunnen hinder door geluid ondervinden. Slagschaduw, zichtbaarheid en knipperende lichten kunnen ook bijdragen aan de mate van hinder die wordt ondervonden. Het geluidniveau van windturbines is minder hoog dan van andere bronnen (verkeer en dergelijke), maar het karakter zorgt ervoor dat het windturbinegeluid bij lagere niveaus als hinderlijk wordt ervaren. Hinder kan zich uiten in irritatie, boosheid en onbehagen.

Er zijn weinig data beschikbaar om de invloed van windturbines op slaapverstoring te kunnen evalueren. In de onderzoeken is gevonden dat gezondheidseffecten door slaapverstoring en andere gezondheidseffecten gerelateerd kunnen zijn aan het ervaren van hinder, en niet het directe gevolg zijn van blootstelling.

Naar gezondheidseffecten van de windturbines is ook onderzoek gedaan in het MER. Wij hebben de GGD, Bureau Gezondheid Milieu en Veiligheid gevraagd de gezondheidseffecten voor wat betreft geluid, laagfrequent geluid, slagschaduw en verspreiding van stoffen (geur, fijnstof en NO₂) in beeld te brengen en te beoordelen voor de verschillende opstellingsalternatieven uit het MER. Hiermee hebben wij rekening gehouden bij de keuze voor het voorkeursalternatief dat nu in het bestemmingsplan is uitgewerkt. De GGD gaat in haar rapport ook in op een aantal andere gezondheidskundige aspecten (epileptische aanvallen, gehoorproblemen en verstoring van gehoorapparaten, migraine en slaapapneu in relatie tot windmolens). Hieruit blijkt dat op basis van de huidige wetenschappelijke inzichten en uitgevoerde onderzoeken geen directe relatie kan worden aangetoond tussen het wonen bij een windmolenpark en bepaalde gezondheidsklachten.